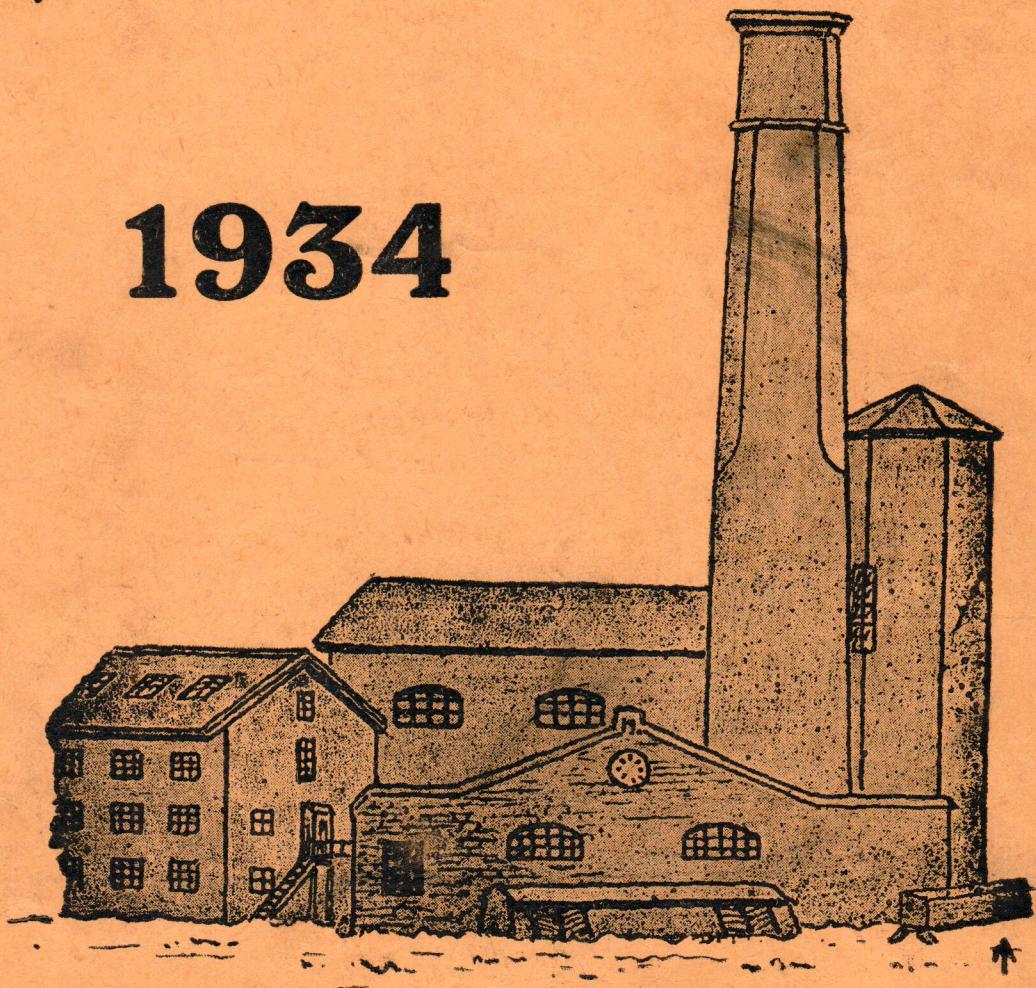


# Fængenes

Julenummer



1934



Pris kr. 1.-

# Kull - Koks - Cinders Ved - Treull

Brødrene Helgesens Eftf.

Rachlews Kullforretning A/s

Bispegaten 32

Telefon 80687

Et ur er en venn for livet,  
hvis det er et godt ur.

Kjøp Deres ur hos mig.

Reparer Deres ur hos mig.



OLE ANGERUD

Kirkegt. 17 Telefon 10270

Garanti

Kvalitet

# Dalens Saalelær

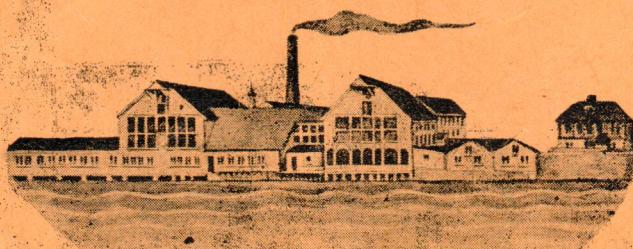
FINESTE KVALITET



REPRÆSENTANTER og ENGROSLAGER

A/S A. RINGVOLD & CO.

TELEFONER 10200, 16325 — OSLO



A/S Dalens Interessentskab, Saalelærfabrik, Flekkefjord.

**Brukes av den Kresne !**

# Fangenes Julenummer

*Utgitt av fange nr. 99.*

---

Julen 1934.

---

## Innhold:

Dom og straff .....	av utgiveren
Fengelsjul .....	« fg. nr. 146
På fallrepet .....	« « « 6
Fengsel og straff .....	« « « 129
Fangens tvil .....	« « « 99
En omsøreffers barndomserindringer .....	« « « 174
Et liv .....	« « « 100
Mitt første tyveri .....	« « « 277
Da vi blev tatt avolderne .....	« « Prinsen»
I «kummen» .....	« fg. nr. 314
Kvinnen og fangen .....	« « « 311
Samfundets arbeidsslave .....	« « « 100
Lommetyven .....	« « « 99
Små historier fra Akershus.	

## TIL LESERNE.

Hvordan et menneske etter 3 års fengselsstraff er stillet, både økonomisk og fysisk, er det ikke godt for et annet menneske å forstå.

De tre årene jeg tilbragte bak Akershus' mure, er jo tre døde år i mitt liv; men disse lange år var tankens tid, og da helst tanken om hvordan jeg skulle klare mig, når jeg atter blev fri.

Jeg hadde masser av planer og ideer, og en av disse var å utgi et julehefte som kun vår skrevet av fanger som avsonet straff i Akershus Landsfengsel.

Et eventuelt overskudd av dette foretagende har jeg tenkt å anvende til å skaffe mig et ørlig levebrød, og jeg håper på velvillig imøtekommenhet fra det store publikum.

Utgiveren.

## OMSLAGSBILLEDET

viser et parti fra Akershus Landsfengsel. I forgrunnen fyrhuset, til venstre endel av de nye verkstedbygninger. I gangen, inn til cellene man ser over fyrhuset, var det at en av betjentene i 1927 ble drept. I første etasje finnes de bekjente straffeceller som populært kalles «Kummen». — Her var det fangen som drepte opsynstjenten, hang sig.

## **SLAGTERBORGERNES FÆLLESSALG A/S**

**Kjøttforretning - Pølsefabrikk - Salteri**

**Røkeri - Kjøtthermetikkfabrikk**

**- Grønland 18 -**

**Telefoner: 80976 - 80953 - 82460**



**ANTON HEDEL'S**  
Etabl. 1849 URMAKER Telef. 27304  
Anbefaler sit gode lager av lomme-  
og armbåndsure.

## **Thoresen & Thorvaldsen**

**JERN, STÅL og METALLER**

**Storgaten 51**

**Telefoner: 12175, 15522 og 14189.**

**PARAPLYER, SPASSERSTOKKER, PIPER**  
i godt utvalg.  
Reparasjoner utføres hurtig og billig.  
Tredreining, Horn- og Benarbeide  
utføres.

**Gudmund Kristiansen**

**PARAPLYMAKER**

**Storgaten 4 — Telefon 22376**

## **Snitter og Smørbrød**

til selskapsbruk faar  
De bedst og billigst  
fra vort koldkjøkken.  
Forlang prisliste.

**CHRISTIANIA DAMPKJØKKEN**



## **S templer**

i stål, messing og gummi  
fæs best og billigst i

**New-York Stempelfabrik A. s., Oslo.**

Kirkegt. 9 Telf. 24738

**Vi leverer alt elektrisk-  
utstyr og radio.**

**Beløpet kan deles.**

**NORSK ELEKTRISK & BROWN BOVERI**

**Ø. Slotsgate 8.**

# Dom og Straff.

Det er i byretten i Drammen. Aktor og forsvarer har nettop sluttet sin prosedyre; den ene, aktor, har lavet tiltalte til en djevel i menneskeskikkelse, den annen, forsvareren, hever tiltalte til skyene. Man får næsten inntrykk av at tiltale er en engel.

Tiltalte selv sitter tilsynelatende helt sløv og likegyldig; sine følelser holder han for sig selv, men hans indre er i oprør. — Det er som hele hans tankeverden er skjøvet vekk — han har intet å si. Han er bare en brikke i det store sjakkspill som heter samfundet. Samfundet er disse tre dommere som sitter her likeså uberørt som tiltalte, men ikke med de tanker, den anger, den frykt som skjuler sig under masken hos tiltalte.

Forsvareren avsluttet sitt innlegg med følgende:

Når man ser tiltalte, ser man straks at det er ingen forbryter som sitter på tiltalebenken idag. Det er omstendighetene, det er arbeidsløsheten som har gjort, så han idag står her, tiltalt for tyveri. — Vi har hørt tiltaltes arbeidsgivere som roser ham, han er ærlig, pålitelig og edrueelig, sier de, og han er en dyktig arbeider. Men han mistet sitt arbeide, han stod på bar bakke, hans kone og barn sultet. Dette kunde han ikke se på, det oprørte hans indre — og han stjal. Stjal for å forsørge sin familie, stjal for ikke å sulte ihjel.

Hvad gavner det samfundet å straffe denne mann? Intet. Det er arbeide mannen trenger, ikke straff.

Derfor, ærede dommere: Se ikke bare på forbrytelsen, men under hvilke forhold forbrytelsen er begått — og man ser straks en mengde av formildende omstendigheter.

Samfundet skal ikke straffe for å hevne, men straffen skal være til det gode for tiltalte, idet han skal få anledning til å tenke, til å forstå sitt menneskeverd, å streve opad.

Idet jeg slutter mitt innlegg, er min ærbødige påstand at tiltalte blir å frifinne.

Retten har i lengere tid sett søvnig og uinteressert ut, og da forsvareren avslutter sitt innlegg, puster de lettet.

Fangen blir ført ut av retten av to politibetjenter som går på hver side av ham. Han ser ned i gulvet, hans bryst beveger sig synlig, og da han går forbi et vindu, ser han ut i det fri, et lengselsfullt, sorgmodig og lengtende blikk.

Det er som det kommer en klump i halssen, men han retter sig op. De skal ikke se at jeg er beveget, mumler han inne i sig. Han blir ført til den ensomme, kvalme celle, og døren blir slått igjen med et brak.

Dagen etter. Det silregner. Fangen går op og ned i cellen, tre skritt frem, tre skritt tilbake. Ustanselig, ustanselig —

Døren blir slått op, og utenfor står to fengselsfunksjonærer.

— De skal i retten, sier den ene.

— Javel, svarer fangen.

Han slenger jakken på sig og synes helt uberørt av rettens autoritet.

Da fangen kommer inn i retten, går han stille og rolig til tiltaltes plass.

Det er visst stor interesse for saken, da rettslokalet er fylt til siste plass, selv politimesteren er tilstede.

Retten har tatt plass, med dommeren i midten og bisitter på hver side. Aktor og forsvarer blader i sine dokumenter og ser svært optatt ut.

Dommeren reiser sig.

Vi skal idag avsi dom i straffesak mot N. N., som er tiltalt for flere tyverier. — Retten er kommet til den slutning at tiltalte er skyldig i samtlige tiltaleposter. — Ti kjennes for rett: At tiltalte blir å idømmes  $2\frac{1}{2}$  års fengsel, hvorav fragår 152 dager i varetektsarrest. Retten er enstemmig i sin dom, og i formildende retning sees intet annet enn at tiltalte har vært særlig iherdig til å skaffe sig arbeide.

Retten er hevet!

Fangen synes helt uberørt. Han forlanger betenkningstid.

Han blir ført tilbake til sin celle, og dø-

ren blir låst etter ham.

Tankene arbeider. Skal han prøve et fluktforsøk, eller skal han sone sin dom og begynne et nytt liv, når han kommer ut? Hans tanker går hjem til hans lille gutt som han elsker over alt. Kan han orke å være vekk fra ham denne lange tid? Kan ikke hans gutt dø fra ham, så han aldri får se ham mer?

Det er såre tanker der rører sig i den unge fanges sinn, op igjen, op igjen, natt som dag.

Det er som et mareritt som knuger ham ned, og som han ikke makter å kaste av sig.

Hans kone har sviktet ham, sviktet ham nu som han nettopp trengte henne. Da hun skjønte der blev straff, forsvant hun. En kort hilser var alt han hørte fra henne.

Vi har det bare bra, stod der — det var alt. Disse ord satte sig fast i hans indre; i de lange år som kom, blev disse få ord en mare som ikke slapp ham dag eller natt.

Vi har det bare godt — — —.

Ordene stod for ham når fengselsklokken ringte om morgen og når han la sig til ro om kvelden.

Hans feiltrinn hadde de begge hatt inntekter av; men når straffen kom, stod han der ene og forlatt.

Nu kunde hun stråle med de stjålne smykker, nu kunde hun leve i sus og dus. Inntekten var hennes — straffen var hans.

Han bar intet nag til henne, men han var skuffet i sitt innerste. Det oprørte hans sjel at hun kunde svikte, hun som han hadde stolt på, og som han hadde gjort alt dette for.

Av og til hatet han henne, og nu i friheten har dette satt sig fast og forlater ham aldri.

Dagene gikk — — —. Han vedtok dommen, og dagen før hans avreise til Akershus Landsfengsel blev bestemt.

\* \* \*

Over broen inn til Akershus ruller en drosjebil; på baksetet sitter fangen og på hver side en politibetjent. Bilen stopper utenfor fengselsporten, og ut kommer fangen med jern på armer og ben. Eftersom

fangen beveger benene, klirrer kene, og han går litt bøiet til den jernenes tyngde ligger.

En fengselsfunksjonær åpner rumler en hilsen. Fangen hilser seg undersøkende om. Han blir søkt og innført i fengselsprotokoll etter han må bade. Et sett grå blir lagt frem, og han ifører sig automatisk.

Han blir ført inn i en celle, skal være i tre dager. På disse skal han til fengslets direktør, og prest på inngangsvistitt. Der bestemmes hvilket verksted fan på, og det blir spurt ham hvad både han helst vil ha.

Da tre dager er gått, og det er hvad slags arbeide fangen skal ha ført op i anstalten. En betjent før over den såkalte «gata» som er åpning mellem fengselsbygningen

På den ene side ligger kontorer, lets overordnede samt et kornmagden annen side er sykeavdelingen, kjøkken, verksted og soverum.

Ute i «gata» går fanger op over det er luftetime for nogen av ver og dette varer i 55 minutter i verksted. «Gata» er opdelt i tre lige avdelinger og er avsperret med kælgerder.

Fangen blir ført op i tredje etas fengslets lager av fangeklær er fangene er dets populære navn «». Der får han byttet de klær som ser, hvorefter han blir fulgt til avdelingen.

Fangen — jeg selv — skal i verkstedet, og blir ført inn av en underholdende betjent. Malerverk et lyst, stort rum, hvor ca. 20 f beider.

Det er med stor interesse jeg forskjellige fangers arbeide, og det kelig hvaflid fanger kan gjøre. Er kappestrid om hvem som kan beste arbeide, og betjenter går rundt og underviser i malerfage finesser. Malerbetjenten er et menneske, som alltid setter hum gene, og hvis han skjønner en fær for meget, er han straks bo

muntrer vedkommende.

Klokken seks aften ringer det til arbeidsstans, og fangerne tar sine rustne, uappetittige blikkopper for å hente sin mat.

Soverummene er ca. 10 meter lange og  $2\frac{1}{2}$  meter brede. På den ene side er et langt bord, hvor fangene har sine bestemte plasser. På den annen langsiden er burene som fangene sover i, og som bli låst om natten.

Det første inntrykk jeg fikk av disse bur, var at jeg var kommet i et menasjeri; men med tiden venner man sig til dette som alt annet.

På den ene tverrvegg henger en bokhylle som hver fange har sitt rum i, og under denne ser jeg en del spill, såsom Ludo, sjakk, dam, domino osv. Kortspill er ikke tillatt; men fangene lager sig dette og spiller bridge, poker whist og ellers alt annet.

Jeg blir overrent med spørsmål om de forskjelligste ting ute fra livet, men det mest aktuelle for fangene forstår jeg er, om den eller hin har fått dom, og hvor stor dom han har fått.

En flerhet av fangene kommer og stikker til mig tobakk. Jeg får senere høre at dette er en almindelig kotyme, såkalt inngangstobakk.

Jeg spør om forholdene i fengslet og får her motstridende forklaringer. Det kommer til en interessant disput om fengsel og straff, og hvordan straffen skulde være.

Utover aftenen blir jeg kjent med mine medfanger, og det viser sig da at der er to mordere, den ene med 15 års fengsel, den annen med livstid. For øvrig er der tre inbruddstyver, en sedelighetsforbryter og tre der soner mindre dommer for falsk, bedrageri og lignende.

Aftenen går svært fort, burene blir slått op og køiene gjort i stand for natten. Sine gangklær må fangen legge på en stol, og

håndduken tas ned av knaggen og legges til klærne.

En betjent kommer gjennem lokalet og slukker lyset. Nu har fangene lov til å konversere en halv time, hvorefter det må være stilt i anstalten.

Det blir en lang, søvnlos natt, da alle inntrykk jeg har fått i løpet av dagen passerer min hjerne. Der er også en viss nysgjerrighet etter å se hva morgendagen bringer av nytt.

Endelig ringer klokken seks, og fangene må stå op. Man har nu en time å klæ seg og spise på, hvorefter man må på verkstedet.

På verkstedene går arbeidet med liv og lyst, og fangene får utbetalt en liten sum pr. dag i arbeidspenger. Disse varierer fra 15 øre pr. dag til kr. 1,05, etterom flid og opførsel er.

Hele livet her inne bak murene er oppdelt i arbeide, hvile og spise; man lever ikke, bare eksisterer.

Av og til er der litt underholdning, men svært sjeldent.

Julen blir også herinne feiret som en fest, og fangene selv gjør hvad de kan for å gjøre det litt koselig. Brakken blir pyntet med flagg og julelenker, og man skaffer sig et laken til duk på bordet. Er man heldig og klarer å få innsmuglet litt ekstra er det jo ren fest. Ikke bare for det man har fått inn, men også fordi man har klar å lure fengslets funksjonærer.

\*     \*

Da plassen ikke tillater mer, må jeg stopp med denne lille orientering av fengselslivet, og håper at dette julehefte blir mottatt med forståelse og velvilje.

*Utgiveren.*

liv innenfor murene, tenker, mener og føler.

Vi vet det, myndighetene innser det, folk ute aner det — at det er noe som er galt i våre fengsler, noe som mangler. — Fengslet skal være et forbedringshus, men er det motsatte. Det som mangler er, at

myndighetene ikke evner å gi oss, som er kommet på kant med samfundet, chansen til igjen å komme på «rett kjøl», kommer det så langt, da først er fengslet en for samfundet nyttig institusjon, og ikke som nu sorgens, pinens og kvalenes arnested.

## På Fallrepet.

Nedenstående stykke er skrevet av en fange der hadde 15 års fengsel for drag på sin far. — Dette stykke skrey han like før han slapp ut av Akershus fengsel: — Ved løslatelsen hadde fangen sonet 9 år og åtte måneders fengsel, idet han fikk resten av straffen som prøve. Hvis han ikke forbryter sig innen 3 år, bortfaller reststraffen. — Fangen var bare 20 år da han forøvet forbrytelsen, og var omrent 30 år, da han slapp ut. — Han er nu gårdsarbeider og lever et hederlig liv og er svært avholdt av sine arbeidsgivere. — Fange nr. 6 var et av disse solskinnsmennesker som kunde lyse op i sine omgivelser med sitt gode humør og spøkefulle bemerkninger.

Utgiveren.

### Friheten!

Efter næsten 10 års fengsel og så øine friheten — er det virkelighet, eller er det bare en drøm?

Livet i fengslet med de 10 lange års innesperring har gjort mig til en tviler, men dog er det sant.

«Friheten er min fremtid».

Endelig slutt på en årrekke av lidelser og savn.

Mine tanker går 10 lange år tilbake. Mine første timer på min smertensvei står for mig, da alt håp var brutt, da mine venner sviktet mig. Kan jeg noensinne glemme de sårende ord som lensmannen sa til mig, da jeg en novembermorgen blev ført til en arrestcelle på Romerike:

— Nu kommer du aldri mer ut igjen.

Da døren på sine rustne hengsler ble slått igjen etter meg, og bolter satt for, kastet jeg meg ned og brast i gråt. Jeg kom til mig selv igjen, stående og se ut av en glugge langt oppå veggen, som jeg såvidt kunde skimte himmelen igjennem. Da merket jeg først at mine klær

var tatt fra meg, så flukt var utelukket. Hvor gjerne vilde jeg ikke ha det u gjort igjen den forbrytelse jeg hadde gjort. At det var en grov forbrytelse jeg hadde gjort, var jeg fullt opmerksom på, men jeg har det håp at Gud vil tilgi mig min store brøde. Hvordan jeg kunde gjøre det, er mig uforståelig, og i øieblikket var jeg helt fra mig selv.

Tenk Dem de tanker som huserte i min hjerne der jeg står i den uhyggelige celle og ser på Guds blå himmel. Efter hvert jeg kommer til mig selv, ser jeg mig rundt i cellen. Den er ca. 5 kvadratmeter, og alt bohave er en krakk som er skrudd fast til gulvet. Borte i det ene hjørne står en brisk som om dagen brukes som bord og om natten som seng. Det er alt som er i cellen, ellers er der halvmørkt og uhyggelig.

Idet jeg står slik og betrakter inventaret, blir en glugge i døren slått op, og til syné kommer en arm med en kopp kaffe og 3 stykker smørbrød. Det er aldeles umulig å få noet av dette ned, og jeg slår kaffen ut. Tankene hopper fra det ene til det annet, og hodet verker som ild.

De to døgn jeg tilbrakte i denne celle er de værste i mitt liv, da jeg kjempet om mange år i fengsel på den ene side, eller om det var å foretrekke døden. Jeg har handlet som en mann, da jeg valgte det første.

Men nu har lidelsene veket plassen for et lite håp der klinger som en fanfare i mitt bryst: «Friheten! Friheten!»

Men i denne lykkerus, i denne begeistring er der en vemodig følelse av tungsin og mismot. Alt det nye derute som

jeg ikke har sett, men kun aner. Vil jeg kunne arbeide mig frem som et ærlig menneske, eller vil min straff være en mur der stenger mig ute?

Til dere der ute, dere som lever i lykke og glede, som aldri har kjent det knugende fengselsliv — dere kan hjelpe mig frem. Vis at dere er et kristent folk, ikke bare i ord, men i gjerning.

Hvis livet derute blir for hårdt, hvis spotten og hånen får hagle over mig, så jeg er nødt til å gå tilbake til min celle, så husk det er du som har feilen. Du spottet mig, du hånte mig, du jaget mig etter

ut i forbrytelse.

Hvad vil møte mig derute? Mistro, nedverdigelse? Eller vil man forstå at jeg kun er et medmenneske i nød, der vil leve et hederlig liv. Vil man derute forstå at jeg har sonet for min brøde, at jeg har like megen rett til en plass i livet som de andre.

Dere som dømte mig til dette årelange fengselsliv i savn og lidelser — vis da at I vil hjelpe meg, når jeg nu atter er fri. Hånd mig ikke for det jeg har sonet, men hjelp meg frem — så har allikevel fengslets tukt hjulpet et medmenneske i nød.

## Fengsel og Straff.

Af fange nr. 129.

Fange nr. 129 er en mann i 40-årene. Han er straffet en rekke ganger for bedrageri m. v. Det er en mann med fremragende talegaver og ikke så lite av en skuespiller. Innen fengslet satte han i gang en håndskreven avis som utkom i noen uker, men blev så stoppet av direktøren. Han har også utgitt en del religiøse skrifter og er i det hele tatt en driftig og foretaksmann. Hans evner blir dessverre utnyttet på en feil måte. Han er nu ute i friheten og skal visstnok for tiden klare sig ganske godt.

Utgiveren.

At fengsel, enten enecelle, det såkalte kvekersystem, eller fellesfengsel noensinne har eller kommer til å virke forbedrende, er en absolutt overbevisende kjensgjerning dette aldri kommer til å evne. Dertil er betingelsene for små.

Fengsel er idag som igår et hevntak fra samfundets side.

Rettsspraktikerne og psykiatriske vet dette, men vil nødig innrømme det.

Enecelle bevirker individets innkapsling i sin egen opkonstruerte tankeverden, og flytter inn i konstant selvliv.

Efter års fengselsliv blir fangen helt uskikket til realitetsliv i kampen for eksistens. Undtagelsestilfeller kan kun være i intellektuell balangseevne.

Fellesfengslenes luft er svanger av perversitet i alle former i samme forhold som forbrytelser der er begått — og som planmessig skal begås.

Fellesfengsel som Akershus Landsfeng-

sel eier ikke fnugg av betingelser for forbedring — tværtimot.

Mennesket reagerer for straff, har alltid gjort det, og kommer alltid til å gjøre det.

Jeg er personlig overbevist om at over 70 pst. av fengselsbelegget kunne levet ute i samfundet som bra arbeidere, om staten hadde arbeidet for forbedring av arbeidsvilkårene for første gangs straffede personer, og derved gitt den levedyktige betingelser.

Imot dette arbeider systematisk både politi, rettsvesen — og ikke minst fengslets nedbrytende system.

Jeg mener: fengslet skulde, med pedagoger, psykiatrikere, hjelpe med opdragelse så vel i fysisk som psykisk henseende, helt individuelt, hvert enkelt individ. Og få de latente evner og muligheter vekket til selverkjennelse og dyktighet til videre kamp for selverhverv. Og at fangen får se sitt eget menneskeværd, og ikke som nu kun å være et nummerert trekkdyr.

Samtidig, den dag da kampen ute skal begynne, at de pekuniært er så bra stillet at det kan være et moralsk ryggstød den første tiden, som alltid er den vanskeligste. —

Den mentalitet som man er innkapslet med i fengslet, går man ut med.

Den som eier makten, skaper mentalitet, ond eller god, bærer ansvaret,

Ikke sant?

# Fangens Tvil.

Av fange nr. 99.

Nedskriveren av «Fangens Tvil» er en mann der sonet 2½ års fengsel for innbruddstyveri. En meget foretagsom mann; men arbeidskrisen har gjort så han kom i fengsel. For tiden er han ute i det fri, men arbeidsledig. Det stykke fg. 99 skriver, er religiøst, enskjønt mannen selv aldri snakker til sine medfanger om religion. Det er en dypttenkende og religiøst interessert mann. Da jeg spurte ham om han vilde skrive et stykke til mig, svarte han straks: Det må da være noe religiøst, for noe annet er jeg ikke noe tess til.

Utgiveren.

Det er annen juledag. Jeg sitter i min celle. Ute på gangen hører jeg vakthavende betjents taktfaste trinn: frem og tilbake, frem og tilbake.

Mine tanker går vekk fra denne jammerdal, og vekk er tankene om fengsel, politi og alle en fanges sorger. De stiger op i den rene, friske luft, og det synes som om englevinger bærer mig høiere og høiere.

Hvad gjør at denne stemning, denne himmelflukt, har fått tak i mitt indre? — Jo, foran mig ligger en avskrift av en julesang:

Nu klokken atter ringer  
inn jul med fred og fryd,  
og båret som på vinger  
er kjær og kjent den lyd.  
Den vekker tusen tanker,  
der røres ved mitt sinn,  
:: på hjertets dør de banker,  
vil gjerne slippe inn. ::

Det er som om tonene av sangen følger mig høiere og høiere, og alt jordisk er glemt. Jeg synes jeg ser Jesus foran mig, og han rekker sine armer mot mig. Hans åsyn ser så mildt og forsonende, ja tilgivende ut. Jeg rekker mine armer ut — men med ett er det som jeg synker, stadig nedover — — — nedover — — —.

Jeg har sovnet, sittende ved bordet med ansiktet hvilende i mine korslagte armer. Det er som om cellens vegger vil velte over mig, og luften er trykkende og tung.

Ute på gangen høres de ensformige

trinn: frem og tilbake — — —.

Hverdagens møie og savn siger inn over mig. Jeg er etter det syndige, jordbundne menneske, fangen som alle ser ned på. — Selv himmelen stenger sine porter — jeg får se himmelen, men kommer ikke inn. Mine synder, mine forbrytelser er stengslet, og jeg makter ikke å bryte det ned.

Der kommer listende en fiende inn i mitt sinn. Den graver sig inn til det innerste i min sjel. Det legger sig til ro der, stille, uten bråk og brann, men tærer og tærer — — —. Det er tvilen, menneskets værste fiende, Guds værste uvenn, djevelens sikre redskap.

Hvad var det fangen sa til mig? Hadde han rett? Er det allikevel ingen tilgivende Gud? Er Gud kun et fata morgana, et fantasifoster, et opspinn av mennesker, en forretning? Jeg spør mig selv, men jeg svarer ikke. Jeg vet ikke om der er tvil; men troen har ennu makten. Djevelens redskap arbeider, tvilen legger sig over alle mine tanker. Det er en kamp i mitt indre, en kamp mellom Gud og djevelen. Det gode og det onde kjemper om herredømmet i min sjel.

Jeg kaster mig ned på mine kne, og der stiger en bønn op om hjelp, et nødskrik fra dypet av min sjel. Det ropes op til min Gud: Gi mig visshet! Gi mig tro! Gi mig håp!

Men jeg skuffes, jeg er kold, og mitt hjerte er dødt, tvilen graver og graver. — Det blir mørkt rundt mig, det blir mørkt inne i mig. Jeg synes jeg hører fangens ord i mitt øre, og hører de hjerteløse ord, ordene uten håp, uten liv.

Nei, Gud og drøm,  
et kryp dig gir tilbake  
ditt gjeldsbevis, for det er insolvent.  
Av mig og dig er du kun å beklage.  
Jeg levet dog,  
du kun i røk på prent.

Men troen er sterkere enn tvilen, og jeg

klær av mig mine simple fangeklær og går i seng. Tanken går hjem til mine kjære, de som elsker mig, enskjønt jeg er en tyy. Jeg sender en bønn op til min Gud, at han vil holde sin hånd over oss alle. At han som styrer alle menneskeskjebner også vil styre mig på den rette vei.

Tvilen har tapt sitt tak i mitt indre, og

jeg føler en forunderlig ro og fred. — Jeg sovner inn med et smil om munnen.

— — —  
Høit på himmelen lyser julestjernen. — Det er ikke et fata morgana, men den evige, rene sannhet, at julen er en gledefest for alle mennesker — også for oss fanger.

## En omstreifers barndomserindringer.

Av fange nr. 174.

Nedskriveren av følgende stykke er en ung tater, omtrent 25 år gammel. Hvordan hans liv er forløpt inntil idag, får leseren et klart bilde av. Han er én av de mange som vi tror det blir sørget vel og bra for.

Utgiveren.

Når jeg tenker tilbake på min barndom, vekkes mange bitre tanker tillive. Jeg har den faste overbevisning at mitt triste barndomsliv har skylden for at jeg idag sitter bak murene.

Jeg fødtes på Lillehammer januar 1907. Mine foreldre var omstreifere, og jeg reiste med mor og bestemor til jeg var 7 år gammel. Disse to kvinner behandlet mig med en kjærlighet og ømhet som jeg siden aldri har erfaret. Far reiste på andre deler av landet, og jeg lærte ikke ham å kjenne, før jeg blev voksen. Da jeg var 7 år, døde bestemor, og jeg og mor måtte ta inn på Grue Fattighjem i Solør. Her giftet mor sig med en løsarbeider; han var sykelig og døde etter et års tid.

Mor og jeg var etter hjemløse. Hun forsøkte å få noe arbeide i Solør, men det var umulig — hun var omstreifer.

Jeg stod da overfor det grufulle: å skilles fra mor.

Jeg var skolepliktig. — Denne hendelse står for mig som om den hendte igår, og jeg glemmer den aldri.

Min kjærlige, altopfrende mors minne står lys levende for mig — hun var lyset i mitt liv.

Jeg blev bortsatt til en enke i Grue, en forferdelig kvinne, fra hvem selv hennes egne barn rømte. Man forstår jo hvordan hun vilde behandle et barn som ikke var

hennes eget, og som tilmed var av de foraktelige tatere. Jeg blev hundset og slått værre enn noen aner, og dette varte i 3½ år. I alle disse år kan jeg huske at jeg kun var mett i julen — ellers måtte jeg stjele maten, for ikke å sulte ihjel.

På skolen og ellers overalt fikk jeg høre «at jeg bare var en tater», og at man foraktet mig. De andre barn holdt sig vekk fra mig, og jeg fikk aldri være med på deres lek og morro.

Mange slike ting gjorde at jeg fikk et glødende hat til fastboende folk, og det har vart — og varer den dag idag.

Fra enken kom jeg senere til en gårdbrukslærer på samme sted. Han behandlet mig til å begynne med bra; men der var en annen gutt på gården, en riktig ondskapsfull fyr som stadig stjal — — og satte skylden på mig. Så blev der bank og slag igjen, skjønt jeg var helt uskyldig.

Engang min mor var oppe og besøkte mig, og hun bebreidet gårdbrukslæreren at han slog mig, undså han sig ikke for å fly på henne.

Engang møtte han mig på skoleveien, bandt mig til et tre og slo mig på mine bare ben, hvorefter han spytet på min melkeflaske og tvang mig til å drikke det op. — Da den andre gutten begynte å stjele penger, og jeg blev beskyldt for det, rømte jeg. Jeg blev naturligvis fakket, og fikk juling.

Nu begynte det samme hundeliv igjen, om ikke værre.

Jeg var nu i mitt ellevte år, og oprørssånden begynte å våkne i mig. — En dag han på ny begynte å plage mig, satte jeg

mig til motverge. Jeg grep en kniv og slo rundt mig i vilt raseri.

Nu blev det vergerådsmøte, og jeg blev berørt til en mann i Finnskog. Der var det bra en stund, inntil jeg en dag skulde være med ham og kjøpe hest. På en gård nede i bygden traff vi sammen med flere andre, også den mannen jeg før hadde vært hos. Der blev snakket om legdebarn, og jeg kom også på tale. Jeg blev selvfolgelig rakket ned på av min plageånd. Da jeg vilde fortelle hvordan det i virkelheten forholdt sig, var der ingen som vilde tro på mig.

Fra den dag blev jeg også på det nye sted alltid møtt med mistro og sett ned på som en tyv og — tater.

Men nu fikk jeg blod på tann — jeg vilde ikke lenger finne mig i hvad som helst. Jeg rømte fra gården og kom til Sverige. Der blev jeg tatt av politiet og sendt tilbake til Norge.

På ny blev jeg stillet for vergerådet — men hvor skulde de gjøre av en slik umulig fant?

Jeg blev sendt til Toftes Gave, hvor rá og brutal behandling hørte til dagens kost. Der var enkelte bra funksjonærer der, men de fleste var — — — i menneskeskikkelse.

Jeg skal nevne et eksempel.

En av guttene hadde ødelagt en finger og kom fra sykestuen, hvor han hadde skiftet forbindingen. På veien møter han førstelæreren som spør om det er for å skulke arbeidet og for å få sitte på sykestuen og varme sig at han går med bandasje. Før gutten får svart, får han et slag med nøkkelnippet, så flere tenner blir ødelagt. — Jeg kunde nevne flere eksempler på hvordan vi ble behandlet. —

En bestyrer som var reist før jeg kom, skulde ha vært grenseløs rá. Han var teolog og er senere blitt prest. Stakkars me-nighet!

Her på Toftes Gave lærte jeg første gang å dirke op en dør. Før vi hadde lært dette, blev vi ikke regnet for noe blandt kameratene. Vi stjal alt hvad vi kunde komme over — en mere utpreget forbryterskole skal man lete lenge etter!

Tiden gikk. Omsider blev jeg konfirmert og fikk reise til Oslo. Her kom jeg i konflikt med politiet, og nu gikk det slag i slag — til jeg havnet på Akershus.

Ærede leser!

Døm selv, når De har lest dette. Tror De jeg hadde havnet her, hvis jeg var behandlet litt mer hensynsfullt i min barn-dom?

Jeg tror det ikke.

## Et Liv.

Nedenstående stykke fikk jeg tak i av en medfange, og denne gjorde mig uttrykkelig opmerksom på at han ikke var forfatteren.

Hjem der har skrevet det, vet jeg ikke, men jeg synes det var så ekte og treffende. Der er virkelig mange menneskeskjebner som går gjennem verden, fattig på denne verdens rikdom, men allikevel har de sine gledestunder, sine lykkelige dager. Alle de tunge timer, alle de sørnløse netter i en trappegang eller i et skjul, blir enkelte tider glemt og skjøvet vekk fra deres tankegang — og livet ser lysere ut.

De deler de slanter de får tak i, for senere å lide nød sammen. Den dag imorgen tenkes der aldri på — hver dag har nok med sin plage.

På sin vei gjennom livet møter de mange mennesker, og de blir menneskekjennere av rang. De behøver aldri å bette forgives, ti de ser på men-

neskene om det lønner seg å spørre. Og de betler sig fra by til by gjennem hele landet.

Vedkommende som har skrevet nedenstående, skriver om et møte med en av sine venner i Drammen og denne venns endelig. Jeg tror sikkert, at når han har skrevet dette, har hans egen skjebne stått for ham, og han har tenkt: «Slik ender jeg vel også».

Utgiveren.

Det var en dag da jeg gikk på bommen i en liten by i Norge som het Drammen, at jeg traff en venn av mig.

— Go'mårn! sa han. Go'mårn! sa jeg.

— Spandér litt mat på mig? sa jeg.

— Nei, sa han. Penger har jeg ikke, men bli med hjem, så skal jeg ta i en dram.

— Ja takk, sa jeg. Og vi gikk.

På veien kom vi forbi en kirkegård; der stanset han.

Nu hviler han langt der nede i dypet, med tre alen muld over nesen. Hans sjel dro med langveisfart op mot et høiere vesen. —

De puttet ham ned i den simpleste jord, og presten sa disse fattige ord som lovens forskrift befaler — for de som ikke betaler.

Han blev opdratt blandt byens utskudd og pakk, i byens simpleste gater. Han blev opdratt av en mor som drakk, og han kunde si sin skjebne takk at han ikke kjente sin far.

Morkjærligheten var ikke stor. Han blev svøpt under skjeldene og bannen. Kampen for børdet var ofte hård, men prylene blev ham visse, inntil han lorlot sitt fattige hjem, dro rundt på gaten og betlet sig frem og blev hvad man kaller en «bisse».

Så tok politiet ham en dag — nu skulde han få loven i tale. De drøftet sammen moralens sak — ved å idømme ham 25

rottingslag på den arme synders finale.

At samfundet har den største feil, burde vel en dommer vite; men loven er slik en underlig snei — den går ofte den motsatte veien. De straffet ham hårdt — ifølge juriens videnskap for å dempe påmannens lidenskap.

Han kom ut gang etter gang, dum; doven under lastens tvang. Han gikk gjennem alle grader. Akershus-lem av første rang. Og da han kom ut, var hans visse gang til byens simpleste gater.

— Så fant man ham død i en kjeller en natt — nu trodde man freden var kommet. Men nei, nu tok Vårherre fatt — vi skal alle frem for dommeren. Vårherre gransker hver sjel med flid; han kjenner hver enkelt hendelse, han så på vagabonden en liten tid, så avsa han følgende kjennelse:

Ditt liv er forbrutt for denne gang; du vant hverken kløkt eller penger; men gå nu inn og hør englesang, for i kroen har du sittet så mangen gang og drukket op dine penger.

## Mit første tyveri.

Av fange nr. 277.

Fange nr. 277 er straffet 12 ganger for tyveri, smugling etc. Da han kommer ut etter å ha avsonet straff, er hans første tanke: arbeide.

Hans lange synderegister hemmer ham, og han har flere ganger måttet slutte i arbeidet, fordi arbeidsgiverne har fått rede på hans forhold. Bare arbeidsgiverne kunde forstå, at fordi et menneske er straffet, er det ikke ondt i sig selv, men behandlingen gjør vedkommende ond.

Fange nr. 277 kan ikke betle og står derfor tilbake for mange andre straffede personer. Jeg tør si, at før dennemann gjør et tyveri, sulter han først i 2–3 dager. Først når sulten og armoden får et godt tak i ham, går han ut på rov.

Begynner han først å stjele, er han iherdig og smart, men aldri brutal. Han er et av disse mennesker som samfundet burde ta sig av og gi arbeide, da mannen vil arbeide.

Han skriver her om sitt første innbruddstyveri, og før han gjør dette, er jeg sikker på at han hadde flere sovnlose netter.

I avisene står der stadig om tyverier, ran eller lignende — men hvordan vedkommende er kommet i den situasjon, står der aldri noe om.

Dette skriver fg. nr. 277 om, og det han skriver

er ikke bare dikt, men den rene sannhet.

Utgiveren.

Det var bitende kaldt, og termometret viste  $\div 20$  grader. Folk likte sig best inne i de godt oppvarmede stuer, eller de holdt sig på fornøyelsessteder innendørs.

Anderledes var det med mig. For det første hadde jeg intet værelse å gå til, da jeg var husvill. Til en kinematograf eller restaurang kunde jeg heller ikke gå, da jeg var pengelens.

Nu gikk det på den tredje dag siden jeg hadde spist, og jeg er nødt til å erkjenne at jeg var sulten.

Sovet i en seng hadde jeg ikke gjort på en uke, og jeg var sårrent og skitten. En kjent av meg jeg møtte, spurte meg hvordan jeg hadde det, men jeg fikk meg ikke til å si hvordan min stilling var.

Hvad skulde jeg gjøre? Skulde jeg legge meg ned å la folk ta sig av meg, eller

skulde jeg gå til jeg styrtet. Det var disse tanker som optok mig der jeg gikk.

Jeg hadde travet byen rundt hundrevis av ganger, og jeg hadde også hatt øinene med mig. Jeg kom til å minnes at i en gård jeg hadde vært inne i, var en dør, som ikke så så sterk ut.

På en av mine turer hadde jeg også vært borte og kjent på døren, og den gav nok så meget etter. Men da jeg var der den gang, var ikke sulten så nagende, så jeg lot det være.

Nu derimot, da maven var kjemisk tom, og det begynte å verke i tarmene, blev jeg som ulven, jeg måtte ha mat.

Fattigvesenet! sier De. Nei, det er nok ikke godt å få noe hos de herrer, og slett ikke for mig, der ingen kommune tilhørte.

Jeg gikk å hutret og frøs og ønsket jeg lå fredelig og rolig i min grav, men selv-mord hadde jeg ikke mot til.

Jeg sa til mig selv: Frys ihjel, sult ihjel, eller stjel!

Selvopholdelsesdriften var for stor — og jeg stjal.

Jeg synes alle mennesker ser på mig der jeg går olover til min utsette plass. — Skjønner de det på mig, eller hvordan kan de ha fått rede på det? Jeg har jo ikke sagt et ord til et menneske, men allikevel ser den herren der så mistroisk på mig.

Da jeg kommer forbi en politikonstabel, synes jeg også at han mønstrer mig undersøkende, men kanskje er det bare mine klær som begynner å se dårlige ut.

Jeg synes alle ser på mig, og jeg synes å høre ropet: Tyv, tyv! runge utover den stille gate; men jeg fortsetter mot målet og — — fengslet — — —.

Det er begynt å sne. Kulden har gitt sig litt, men jeg må stadig riste av mig, for ikke sneen skal trenge igjennem mine tynne klær.

Da jeg kommer op i den gate som mitt tyveri skal begås, går jeg ikke rett ned, men stopper inne i en port og ser mig undersøkende om.

En tilfeldig spaserende kommer av og til forbi, kaster et hastig blikk på mig — og fortsetter videre.

Han skal hjem og sove i en varm seng, tenker jeg der jeg står, søvnig og sulten.

Den som hadde vært i mitt sted denne

natt, vært så sulten som jeg var, vært så trett, hadde først forstått hvad det er å være hjemlös og arbeidslös.

Du hadde vel stelt dig slik selv? spør du, ærede leser.

Men nei, det var ikke så.

Jeg var bare ett år, da min mor og far reiste til Amerika, og jeg blev bortsatt. — Hvordan det gikk deres lille gutt, tenkte de ikke på, men jeg håper at skjebnen gir dem den straff de burde ha.

Jeg blev da opdratt på barnehjem, og når jeg blev litt større, måtte jeg bort til gårdbrukere for å forsørge mig selv. At disse ingen interesse hadde av mig, er jo ikke så rart, da selv ikke mine foreldre brød sig om mig.

Disse tanker er det som beskjæftiger mig da jeg står i porten for å undersøke forholdene. Jeg kan ikke si annet enn at jeg forbannet den dag jeg blev født — forbannet min mor og far som forlot mig. Forbannet samfundet som ikke kunde skaffe mig arbeide, så jeg kunde leve ærlig. Det var med forbannelse jeg gikk til mitt første tyveri, og kanskje det var derfor at jeg også blev grep av politiet.

Jeg gjør mig rede til å begynne arbeidet og slentrer likegyldig ned over gaten. Før jeg går inn i den gård jeg har utsett mig, ser jeg mig rundt, men alt er stille og fredelig.

Jeg smetter inn i porten og bort til døren. En tid står jeg lyttende, men hører intet. Av og til hører jeg en bil der kjører forbi, men lyden taper sig snart i det fjerne.

Jeg tar brekkjernet frem, et halv meter langt jern jeg har stjålet på en sporvogn før på aftenen.

Jeg stikker jernet inn mellom døren og karmen og brekker til. Det knaker i døren og den begynner å gi etter. Det blir visst ganske lett, tenker jeg.

Da jeg ser at døren næsten er oppe, synes jeg å høre skritt ute på fortauet, og jeg stikker jernet under jakken.

Borte i en krok står en stor kasse, og jeg gjemmer mig bak denne.

Skrittene kommer nærmere og nærmere, og jeg står stille sammenkrøket i mitt skjulested.

Nu er skrittene utenfor porten. Kommer

de inn her? tenker jeg. Men nei, de går videre og taper sig i natten.

Jeg kryper frem fra mitt skjulested og setter brekkjernet like ved låsen, et knepp, og døren er åpen. Jeg står litt lyttende, idet jeg holder pusten. Alt er stille, og jeg skyver døren op og går inn.

Det er et bakværelse til en kolonialforretning jeg er kommet inn i, og jeg går ned en trapp og er i butikken.

Først går jeg bort til kassaapparatet, trykker på en knapp, og skuffen flyr ut. Det gir et klemt i apparatet, og jeg venter lyttende, men alt er stille.

Nede i skuffen ligger penger, mange penger for mig. Jeg teller og teller: tredve, førti, en og førr, to og førr — — — tre og femti kroner.

Jeg stikker pengene i lommen og ser mig rundt i lokalet. Her er mat, her er øl, alt har jeg for mig, og synes livet er herlig å leve.

Jeg spiser mig mett og tar med mig en skinke og noen andre matvarer. Derpå lusker jeg sakte ut, skyver døren op, men ser ingen. Best å få døren helt igjen, tenker jeg, så kanskje det ikke blir merket før ut på dagen i morgen.

Kommet ut på gaten ser jeg mig rundt, men gaten liggør øde og forlatt. Jeg går inn til husveggene, og jeg føler mig så mett og så varm.

Kommet et stykke op i gaten, går jeg rett på en politikonstabel, som mønstrar mig undersøkende. Jeg later som ingen ting, men han begynner å følge etter mig opover. Han har kanskje sett skinken, tenker jeg — og da er jeg ferdig.

Benene begynner å skjelte. Jeg blir het over hele kroppen — jeg er redd — — —.

Konstabelen kommer nærmere og nærmere, og til slutt orker jeg ikke spendingen, men slenger skinken fra mig og setter på sprang.

Konstabelen haler inn på mig, og jeg skjønner jeg ikke klarer det, men snur mig sint for å sette mig til motverge.

Jeg blir snart overmannet, og straks etter står en stor sort bil ved siden av mig.

Jeg blir skjøvet brutalt inn i vognen og

slenger mig oppgitt ned på setet.

— Jaså, du tenkte å komme unna du, sier den konstabel som pågrep mig. Jeg svarer ham ikke, men lukker øinene og faller i sovn.

Varmen i vognen har gjort så myt av sult og sovn lidende legeme ikke orker å holde sig våken. Det siste jeg hørte var, at jeg visst var beruset, men det måtte i tilfelle ha vært sterkt brennevin, da det var et år siden slikt hadde vært i min munn.

Jeg blir ristet våken og slept inn på politikammeret, hvorefter jeg blir fulgt over til bakgården (fengslet).

Her blir jeg visitert og innsatt i en celle. Jeg legger mig og faller straks i sovn.

Da jeg våkner, er klokken ti, og jeg husker ikke jeg har vært oppe og spist før på dagen.

I døren står en fengselsfunksjonær.

— De skal til politiet, sier han.

Jeg blir fulgt over «sukkenes bro» og inn på et værelse hvor opdagelseschefen sitter. Rundt omkring står civile politifolk og mønstrar mig, men jeg ser ned i gulvet.

Jeg erkjenner mig skyldig og får senere 90 dagers fengsel.

Hadde det ikke vært bedre at samfunnet hadde skaffet mig arbeide og ikke den vanærende dom som har ødelagt hele mitt liv? —

Da jeg kom ut igjen etter denne straff, forsøkte jeg etter å få arbeide, men det lykkes ikke.

Jeg måtte etter stjele for å leve.

Slik har livet artet sig, og jeg har nå gått ut og inn, ut og inn.

Fra Kretsfengslet var næste sted Botsfengslet, for til slutt å havne på Akershus Landsfengsel.

Er der noe håp for mig? — Gi mig arbeide, og jeg blir en lovlydig borgers.

Ikke arbeide på arbeidshjem, hvor alle forbrytere møtes, men et arbeide hvor jeg kan vise, at jeg i virkeligheten er et ærlig menneske, og at det bare er arbeidslösheten som har gjort mig til det jeg er idag — en forbryter.

# Da vi blev tatt av tolderne.

Av «PRINSEN»

«Prinsen» (som har skrevet nedenstående) er en mann i 30-årene, og forretningsmann til finger-spissene. Under hele forbudstiden drev han som smugler, og var av politiet betegnet som en av forgrunnsfigurene innen smuglingen. Han er straffet flere ganger for smugling og nu sist for tyveri. Politiet og tolderne har nok mange gang ergret sig grønn over hans evne til å få lastene op til Oslo. Der blev et spent forhold mellom «Prinsen» og politiet, da «Prinsen» for det meste klarte å få spriten inn til Oslo, enskjønt politiet møtte ham på sjøen eller landeveien. — «Prinsen» hadde sine speidere som undersøkte hvor politi og toldere akte sig hen, og da han kom (og politiet mente å ha ham i snaren), viste det sig at farkosten var tom. «Prinsen» sat der naturligvis så uskyldig som et lam — noen sprit hadde han ikke hatt, det var bare løgn og sladder.

Men vi ser av nedenstående stykke at uhellet også har vært ute, og da har nok tolderne jublet. Dagen etter har sikkert «Prinsen» tatt inn fra «Grisebåene» dobbelt så meget som tolderne tok fra ham, og tjent op igjen det han forliste.

Utgiveren.

Det er like før jul, og der har vært lite med tyskesprit i Oslo. Mine kunder har mast på mig, for å få mig til å gå ut etter en last, og jeg lar mig til slutt overtale.

Da jeg i den senere tid har vært svært heldig, hadde jeg tenkt å vente til over jul, når opsynet på fjorden blir litt mindre. —

Noen båt har jeg ikke for hånden, men jeg kjøper mig en Hvalerskøite, provianterer og tar 2 mann med.

Det er nydelig høstvær, og turen utover er en ren fornøielseturstur, kombinert med forretning.

Vi setter oss bak ved roret og tar et slag kort. Innsatsen er 10-liters kanner med sprit. Jeg har allerede ved Drøbak tapt 6 kanner, og det ser ut som om uhellet vil forhølge meg.

Jeg nevner dette til mine kamerater og sier at jeg tror at denne tur vil løpe uheldig av. De bare ler av min overtro, men det viste sig senere at jeg hadde rett.

Vi var kommet så langt som til Fugle-huk fyr, da himmelen begynner å bli skyct og mørk. Sjøene begynner å toppe sig og skumme, men skøyten er sjøsterk, så en

storm er ikke oss imot. Jeg nevner dette til mine venner, og de er enig i at vi kjører tryggere op i storm, da tolderne ikke tør gå ut.

Nordvesten begynner å rive i seilet, det hviner i bardunene. Motoren töffer sin ensformige sang, og vi synger: «Havets blanke vover nynner søtt sin sang».

Humøret er godt, men vi begynner å fryse, og går ned i lugaren for å ta sjøtoiet på. Da vi etter kommer op, står Halvor ved roret. Sjøsprøten står ham rett i ansiktet, men han smiler og tørker det av eftersom det kommer.

Vi passerer Norges ytterste øi her mot svenskegrensen, og ser kutterne med spritten et stykke forut. Litt til venstre for disse blinker Grisebåenes fyrskib, og lenger mot vest ser vi Færder fyr.

Jeg har avløst Halvor ved roret, og han går ned og setter på en plate på grammofonen. Straks etter toner «Smuglervalsen» utover, og vi synger til.

Nu har vi spritkutterne like ut for oss, og vi kan se at mannskapet vifter til oss.

Vi bestemmer oss for å gå ombord i en danske som synes fullastet med sprit og whisky. — Det er en gammel kjenning av mig, og vi takker for sist.

Skipperen er begeistret over at vi kom op med vår forrige last, som var på fem hundre kanner sprit og 10 kanner whisky.

Denne gang skal jeg bare ha et lite parti, og jeg gjør ham opmerksom på det. Vi blir enig om en pris av elleve kroner kannen for 75 kanner, og i reisebrennevin forbeholder jeg mig en kasse whisky.

Vi blev buden ned til skipperen for å drikke det vi vilde av alle verdens slags brennevin. Hele kahytten er fylt med cigarer, revolvere og silkestoffer, og jeg kjører et silkeskjerf til min elskede.

Oppå dekket hører vi dekksfolkene er travelt beskjeftiget med å laste i min båt det jeg skal ha, og da folkene er ferdig, roper de ned at alt er klart.

Vi går op på dekket, tar kikkerten og

undersøker, om vi kan se noen av tollvesenets båter — men jeg øiner ingen.

Havet har nu lagt sig igjen, og der er bare noen svake dønninger. Jeg nevner dette til mine kamerater, og vi liker det ikke. Et hav i storm hadde vært det beste for oss, men vi synes vi ikke har tid å vente, og hopper i båten.

Vi roper et «farvel!» og skyver fra og er snart langt vekk fra kutteren.

Alt synes å gå bra. Vi passerer øien «Heia» og tenker å stikke inn til Hvaler-landene og derfra over til Strømtangen fyr.

Jeg står nettopp ved roret, da jeg synes jeg ser folk på øien Tisler. Det gav et kvekk i mig — det var toldere, og tre stykker av dem også; men ennu er ikke alt håp ute. Vi snur roret hårdt over og står til havs.

Nu ser vi at tolderne har fått det travelt, idet de hopper i båten alle tre og starter motoren. Vi fortsetter utover, men det varer ikke lenge, før vi er tatt igjen, og de roper et «stopp!» etter oss.

Stoppe kan det ikke være tale om; men vi skjønner at vi er knepet og gjør oss i stand til arresten.

Vi tar de penger vi har på oss, gjemmer dem i skoene, undersøker om vi har papirer som er kompromiterende, og lar i tilfelle disse forsvinne.

Tollbåten kjører inn til siden på oss, og to av tolderne hopper ombord.

På forespørsel om vi har sprit, svarer jeg benektende, men de nøier sig ikke med dette — de går nedenunder og finner snart kannene.

Vi rádslår i et øieblikk om vi skal ta tolderne og kaste dem over bord, men jeg møter motstand hos en av mine venner, og lar det være.

Tolderne er foresten noen greie karer. Senere blir vi svært gode venner alle sammen. Jeg blir bedt om å sette mig i toldernes båt, mens mine to kamerater blir i skoiten sammen med de andre to tolderne.

Det er en bedrøvelig tur, og jeg gjør

hvad jeg kan for å bestikke tolderne, men det lykkes ikke. Jeg tilbyr dem halve lasten mot at vi får kjøre videre med den annen halvdelen; men jeg skjønner at de er redde for hverandre alle tre og tør ikke ta risiko.

Vi stopper i Gravningsund, hvor tolderne har hjemme, og mens disse ringer til Halden, drikker vi en dram sammen med flere av stedets beboere, som synes det er svært sorgelig at vi er knepet.

En eldre mann er aldeles rasende og skjelder ut tolderne for fylleslasker og reddharer og sier til og med at de smugler selv.

Jeg får endel tilovers for dennemann og tar ham ned i kahytten, hvor jeg skjenker ham, så han må støttes opp kahyttstrappen, da vi er ferdig.

Så har da tolderne endelig gjort sig klare, og vi blir slept opp Gravningssundkanalen og fortøier utenfor tollboden.

Chefen for tollvesenet i Halden er tilstede og tar imot oss ved bryggen. Det er en grei fyr, og han lover oss at vi ikke skal bli arrestert, hvilket vi heller ikke blev.

Vi hjelper tolderne med å bære spritkannene inn på tollboden, hvor de blir satt på en vekt og veiet. Da vi er i godt humør av det vi har drukket, er humøret på topp. Alt synes å være bare moro.

At et par tusen kroner gikk fløiten, bryr vi oss ikke om, men bestemmer oss for å gå ut igjen på ny, bare vi kommer til Oslo.

Det var heller ikke mange dagene etter at vi gikk ut og hentet fire hundre kanner som vi kom vel frem med.

Vi får et værelse på tollboden, hvor vi får vaske og børste oss litt, og siden tar vi tolderne med oss på kafé og spanderer kaffe.

Regningen for denne smuglertur, som vi fikk senere, viste sig å være tilsammen 1600 kroner i mulkt — hvilket vi tjente op mange ganger senere.



# I Kummen.

Av fange nr. 314.

Kummen er vår kultiverte tids torturredskap. Den benyttes til fanger som slår sig umulige eller som ikke vil arbeide. — I Akershus fengsel er der i kummen 3 celler, og disse ligger plant med bakken. Murene er her ca. 3 meter tykke, og ut til vinduet er der en lang kanal. Hver celle er ganske liten, og hele bohavet er en brisk og intet annet. Lyset er innlagt slik at dette kan fjernes og brukes til mørkearrest. På grunn av den lange kanal er dagslyset sparsomt herinne, og veggene er rå og soppspist. Utenfor vinduene er der jernlemmer som slåes til, hvis fangen er høirøstet. —

Kummen skal før være brukt til kruttkammer, og det vises også på de metertykke murer, hvor ingen lyd slipper ut. Efter hvad jeg hørte skal en fange ha tilbragt 18 måneder i kummen, hvilket jeg synes er utenkelig, da jeg var inne her i fem minutter, og syntes jeg hadde nok av det. — Den fange som skriver nedenstående stykke, sat i kummen i 14 dager for arbeidsnekeltse.

Utgiveren.

Da jeg hadde sonet min dom og skulde overføres til sikringsarrest, mente jeg at jeg ikke var pliktig til å arbeide. Jeg nekta derfor og gikk ned i sondre bygning på enecelle, hvor jeg beskjeftiget mig med endel skrivearbeide.

Jeg hadde sittet her en dag og hadde intet hørt fra noen, da to av fengslets funksjonærer kommer inn i cellen og sier jeg skal i kummen.

Da jeg forstod at motstand var nytteløst, blev jeg med og ble fulgt op av fem funksjonærer, som går på alle sider av mig.

Mine lommer blir undersøkt, og jeg kommer inn i et halvmørkt rum, hvor en tåkelignende luft slår mot mig.

Jeg ser mig rundt og ser da at inne i «kummen» er det et stort bur, tømret op av 2-toms planker, med en smal sprekk mellem hver.

På den ene vegg er et lite fengels vindu med tykke jernstenger for, og utover går en lang kanal, hvor der etter er festet et vindu.

Da jeg intet lesestoff har fått, og plassen er for liten til å spasere på, tar jeg likeså godt til å synge og skrike.

Jeg blir tilsnakket flere ganger, men

hva bryr jeg mig om det — jeg kan ikke straffes mer enn «levende begraves».

Der kan vel være gått en times tid, og uhyggen begynner å få tak i mig. Jeg synes at veggene vil velte over mig, og hodet verker som ild.

Veggene kaster et uhyggelig ekko fra sig, og jeg synes de hvisker om mord og drap. Jeg kommer også i tanker om at det var her en fange hengte sig i 1927. Denne fange hadde først drept en betjent, hvorefter han blev satt i kummen, hvor han hengte sig i plankeburet.

I halvmørket synes jeg jeg ser fangens avsjelede legeme, og der går et gys i mig; jeg blir kvalm og vil kaste op, men får det ikke til.

Et eller annet sted hører jeg en rotte gnager i sine hull, og det føles som om det er i mine egne ben den gnager — og jeg reiser mig op og trumper i gulvet.

Lyden ophører konstant, og der blir uhyggelig stilt. Jeg føler mig som i en gravkjeller som jeg aldri vil slippe ut av.

Klokken kan vel nu være åtte om kvelden, og jeg legger mig på brisken for å sove, men det lykkes ikke. Jeg står etter op og går, et og et halvt skritt frem og et og et halvt skritt tilbake, fortære og fortere, og til slutt løper jeg rundt i en ring som en rotte i en felle, til jeg blir så sliten at jeg faller ned på brisken.

Jeg faller i en døs, men skvetter op igjen og jeg synes med sikkerhet at noen er inne i cellen, kryper på knærne rundt — men finner ingen.

Timene drar sig langsomt frem, og natten synes å være en evighet, en evighet full av pine og uhygge som aldri vil ta ende.

Jeg ser ut mot den lange kanal, men intet lysstreif kan jeg se — mørke rundt mig på alle kanter. Jeg tenker: dette er helvete.

Hvor mange er klokken? Er den fire? Er den fem? Eller er den ikke mer enn to? Disse spørsmål har jeg stillet mig selv

hundrevis av ganger i løpet av natten.

Endelig — — — hører jeg at en nøkkel blir satt i låsen, og det lysner litt op inne i mig. Jeg ser mot døren — men ingen kommer.

Ute i gangen hører jeg skritt, så jeg skjønner at det er langt på morgenen. —

Men hvorfor lukker de ikke op døren?

Nu — endelig blir døren åpnet, og inn kommer en fengselsfunksjonær med en mugge med vann og et brødstykke uten smør.

— De har fått 3 dagers vann og brød, sier han.

Jeg tar brødet i den ene hånd og vannmuggen i den annen og kaster begge deler i veggen, så glassbitene fyker rundt os.

— Nei, hvad er det De gjør? sier betjenten.

— Gå ut! svarer jeg — ellers er det ikke godt å vite hvad jeg finner på.

Betjenten går baklengs ut, og det var også det beste, for i dette øieblikk var jeg helt fra mig selv.

Nattens uhygge, fengslets nedbrytende

atmosfære hadde gått mig på nervene, og jeg var ikke herre over mig selv.

Næste gang brødet kom, tok jeg imot og spiste det; men jeg forbannet fengslet, direktør og hele banden og ønsket dem alt ondt.

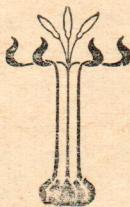
Det kom til slutt ut på dagen at jeg skulle ut å lufte i en trang gård, hvor høie gjelder stengte all utsikt.

Da jeg kom ut i lyset, måtte jeg slå øinene ned, og jeg går sjanglende som en beruset bort i gården.

Halvmørket inne i «kummen» har gjort at lyset skjærer mig i øinene — og jeg fryser så jeg hakker tenner.

Disse hårde dager gikk da også til slutt, og jeg kom op i anstalten igjen og besluttet mig til å arbeide for å komme før ut av straffen.

At jeg blev satt i «kummen», gjorde ingen innflytelse på mig til det gode, tvertimot. Jeg har fått et glødende hat til samfund og fengsel, og det vil aldri forlate mig så lenge jeg lever.



# Kvinnen og Fangen.

Av fange nr. 311

Fange nr. 311 er en mann i 35-årene. Han er straffet 4 ganger og hadde vært gift i 12 år, da ekteskapet blev ødelagt av et av disse snyltedyr der alltid er på pletten når mannen i huset er fraværende, og når hustruen er et menneske med dårlig karakter. En annen fange i fengslet fikk rede på fange nr. 311's adresse og besøkte fruen, og hadde alltid foræringer med som banet ham vei til kvinnens hjerte. Når fg. 311 kom ut, var hans ekte-seng optatt av en annen straffange, og han måtte søke sig annet tilholdssted — etter 12 års samliv.

Utgiveren.

Da fg. 99 bad mig skrive et lite stykke, var det eneste, jeg kunde tenke mig å skrive om, mitt skibbrudd i ekteskapet.

Da også vi fanger har våre kvinner som vi holder av og kan gjøre alt for, vil jeg fortelle om min dårlige hustru, som svek meg, da jeg nettop trengte henne.

Vi blev gift for ca. 22 år siden, og vi levet svært bra sammen, inntil en tid før min arrestasjon.

Jeg var bortreist et par dager og kom hjem fra reisen sent en kveld, sliten og trett etter hårdt arbeide.

Min kone tok imot mig svært elskværdig, og min lille gutt var ellevill av begeistring over at far var kommet hjem.

Jeg var svært glad i min lille gutt, og hengivenheten var gjensidig.

Spurte man min sønn om han var glad i far og mor, svarte han alltid:

— Ja, far er snild, men mor er streng.

Denne kjærlighet til min sønn fikk et støt, da jeg kom ut av fengslet, da jeg forstod at min kone hadde satt min sønn op mot mig og til og med nektet ham å besøke slektningene mine.

Da jeg nu kom tilbake fra min reise, var forholdet hjertelig, som det alltid hadde vært. Men så hendte det at en venn av mig kom på besøk og hadde en annen fyr med.

Jeg ønsket begge velkommen og presenterte den nye herre for min kone.

Min kone hilste på vedkommende, tilsyneladende helt ukjent. Stor blev min forbauselse da jeg litt senere fikk rede på at begge herrer hadde vært hos min kone og en venninde en hel natt, da jeg var bortreist.

Jeg tok naturligvis min kone i forhør, men hun bedyret sin uskyldighet og sa, at hun hadde drukket et glass og konversert med disse tre til klokken 3 angjeldende natt, og siden hadde de gått hver til sitt.

Jeg tok dette for god fisk og sa til henne at jeg håpet det ikke gjentok sig. Men jeg kjente nok ikke min kones dårlige karakter, som i mange år hadde vært skjult for meg, og kanskje jeg systematisk er ført bak lyset i alle disse år.

Så gikk der en tid, og jeg nevnte ikke noe om tildragelsen, før jeg måtte forstå at min kone var en töite.

Jeg kom en aften hjem, litt beruset, og la mig til sengs ved siden av min kone som allerede var sovnet.

Klokken kunde vel være elleve på kvelden da jeg våknet og fant at min kone var vekk. Jeg ventet en halv time, men hun viste sig ikke, og jeg begynte å få mistanke om utroskap.

Jeg stod op, så etter at min lille gutt hadde godt over sig, hvorefter jeg gikk ut.

Min første tanke var at min hustru ikke var langt unna, og jeg gikk da op til hennes venninde som bodde i samme gård.

Jeg spør fruen i huset om hun har sett min hustru, men hun svarer ikke og ser meget fortumlet ut.

Jeg går da rett inn, river døren til stuen op — men her er mørkt som i en sekkr. — Til slutt finner jeg bryteren til lyset, og lyset flommer ut over værelset.

Her sitter min hustru og hennes venninde med hver sin herre, og da jeg ser bort på sengen, synes denne nettop å være brukt.

Sengklaerne ligger halvveis nede på gulvet, og de som har ligget her, synes å ha hatt det travelt med å stå op.

Jeg spør, stille og rolig, om min kone skal bli der hun er i natt — men hun sier ingen ting og blir med.

Da vi kommer ned til vår leilighet, spor jeg om en forklaring, og denne får jeg straks.

Liggende, gråtende på kne sverger hun at hun intet galt har gjort; de sat bare og snakket sammen — og lyset var skrudd av for moro skyld.

For første gang i mitt liv slo jeg en kvinne, og jeg slår hårdt, så hun synker sammen.

Dette ynkelige vesen, der sverget ved sin Gud at det var bare moro, gjorde mig raseende, og jeg så rødt.

Jeg kom til mig selv igjen ved at jeg legger min kone på sengen, men jeg slipper henne brått ned — det er som jeg holder et udyr i mine arme, og jeg avskyrr å røre ved henne.

De følgende dager snakker jeg ikke til henne, men etter en tid har hennes smykende vesen fått mig i sin makt igjen, og alt er tilsynelatende glemt.

Dette som har hendt nu to ganger kan jeg ikke glemme, men jeg bærer det for mig selv, og samlivet er tilsynelatende som før —

Nu hadde jeg tilgitt henne åpenlyst utroskap to ganger. Vilde hun tilgi som jeg gjorde?

Jeg blev arbeidsledig, og nøden gjør sitt inntog i mitt hjem, men jeg klarer å holde den værste fiende, sulten, vekk.

Men det blir værre og værre med å skaffe penger — og jeg stjeler for å forsørge min familie og mig selv.

Det går en måned, det går to, min kone får nye klær — — hun ønsker sig alt, og hun får det.

En dag er det en ? ? ? hun ønsker sig, og jeg stjeler den. En annen dag et smykke, og hun får det.

Slik går det en tid, til politiet optrer på arenaen, og da er kjærligheten slutt.

Jeg blir arrestert og må møte i retten, hvor også min kone må møte som vidne.

Nu får jeg se kvinnan, slangen som hun er, i medgangen snild og blid, i motgangen falsk og løgnaktig.

Da min kone blir spurta om hvordan jeg er som forsørger, står hun frekt op og svarer at hun har intet til underhold fått på 8 måneder.

Jeg sitter der, målløs. Var dette den kvinne der to ganger har ligge på kne og bedt om tilgivelse? Var dette den kvinne som jeg to ganger tilgav?

Det er utrolig, men sant. Nu lyver hun for å få mig hårdest dømt — til takk for at jeg tilgav henne.

Jeg sier intet til hennes forklaring, men vedtar min dom og soner min brøde i Akershus Landsfengsel.

Men sorgene er ikke slutt, om der er tykke murer. Tankene går gjennem alt og tankene er i de lange dager og netter hjemme hos min lille gutt — denne gutten som jeg elsker og ikke kan tenke mig å miste.

Også inne bak metertykke murer siver ryktene inn, og jeg får høre om drikk og spetakel i min leilighet. Jeg får høre om min kones elskere, om min gutts forsommelse, og dette piner mig i de lange netter, når søvnen nekter å ta mig i sine armer.

Ryktene siver inn, og jeg får høre de værste historier — noen sanne, andre oppdiktede; men virkeligheten er værre enn jeg trodde — det fikk jeg bevis på da jeg kom ut i det fri igjen.

Nu er en sønn av verten i den gård vi bodde, hennes elsker, og hun er blitt tykk og stor, hennes ungdom er veket fra henne. Det liv hun har ført i 3 år har satt sitt stempel på henne og gjort henne gammel.

Nemesis har innhentet henne.

Men hvor vil min lille gutt havne med slik en mor, med et hus med mannsfolk, men ingen far?

Vil ikke dette sette sitt stempel på min lille gutt, som i 3 år daglig er blitt innprentet å hate sin far, en far der elsker sin sønn og heller vilde se ham død enn vanæret.

Mig selv?

Jeg lever nu i friheten og ernærer mig på hederlig vis. Min forhenværende hustru er aldri i mine tanker; men jeg går stadig i angst for den fremtid som synes å bli

min sønns bane.

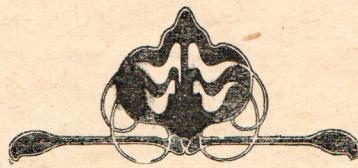
Min kone har jeg sett én gang siden jeg kom ut, men jeg merket kun avsky og forakt for henne. Den kjærlighet jeg en gang hadde til dette yngelige vesen, flyter nu i Åkerselvens skitne görme — og flyter ut i intet.

Ett gode ved denne skilsmisse-tragedie er, at jeg har fått tillit til mig selv og en tro på fremtiden som styrker mig og holder mig oppe, når tankene om min lille gutt

går for sterkt inn på mig.

Jeg har det håp at jeg en gang vil få min lille gutt ut av klørne på min kone, og få ham frem i verden til en ærlig og aktet borger.

En god hjelp har jeg i min forlovede, som stoler på mig og opmuntrer mig til å vise, at om jeg enn er falt dypt, har jeg makt til å kaste åket av mig og reise mig op av fengselsstøvet.



# Samfundets Arbeidsslave.

Av fange nr. 100.

*Se, langt derute i vesten  
der ligger nu en farm;  
den drives da forresten  
av lovens strenge arm.  
Der kjøpes lydig slaver,  
når billig de dem får  
av loven så de laver  
så arbeide de må.*

*Her bydes arbeidsglede  
for gammel og for ung,  
på Opstadfeltets jorder  
i arbeidstempo tungt.  
Ja, Jedicslavens lenker  
er blot av treldomskår.  
Se derfor loven skjenker  
av tidens usle år.*

*De stakkars offiserer  
med gule snorer blank,  
her arbeidet forcerer  
med slavene så krank.  
Ja, slavelovens stengsler  
er kun en treldomsrus  
fra overfylte fengsler  
til Opstad arbeidshus.*

*Ja, arbeid adler mannen,  
det er et sannhets ord,  
snart vokser frem av standen  
en arbeidsflokk så stor.  
Om staten her nu driver  
det hvite slaveri,  
vi synger blot og skriver,  
er intet tyranni.*

*Her spilles lovens renker  
og tvangens tukteris  
for den som arbeid krenker  
skal smake vår justis.  
De lovens engler mange  
på dette lever flott;  
i tidene så trange  
de mesker buken godt.*

*Se, jorden gir dem føde  
ved treldomsvirk' og tvang.  
De høster kun vår grøde,  
det er jo lovens gang.  
Ja, loven det er bylden  
som laver svineri,  
og fangene får skylden  
for alt det griseri.*

*Her tiden balsam bærer  
som tidevannets strøm,  
se trellen byrden bærer  
som dødsens bitre drøm.  
Hvem bør sig best da ranke  
av lovens rette gang;  
det er blot trellens tanke  
at tiden blir for lang.*

# Lommetyveri.

Av fange nr. 99.

Vi står og venter på å bli sluppet etter mat, og forskjellige fanger forteller om sine oplevelser. Da spør en fange om han skal fortelle om den gang han lurte to smarte politifolk.

Dette er noe for fangene, og flere roper: «Fortell! Fortell!» Og han forteller:

Dere skulde ha sett hvor lange dem blev i nesa på nr. nitten sist jeg blev arrestert! Jeg hadde fått tak i en lommebok med seks hundre kroner i — fra en bonde. Jeg blev naturligvis undersøkt, men dem fant ingen ting — og så blev jeg puttet i varetekts.

Så var det en dag jeg satt i cellen og talte pengene, og før jeg er ferdig, kommer vaktmesteren inn i cellen og sier:

— Jeg har stått i kikkhullet og sett du har sittet og talt penger, så du kan godt komme med dem med engang.

— Jeg har ingen penger, sa jeg — De må ha drømt.

— Ja, så må jeg undersøke dig, sier han.

— Værsågod, svarte jeg.

Han undersøkte både celle og mig, og jeg måtte klæ mig helt naken — men han fant ingen penger.

— Jeg forstår ikke dette, sa han. Jeg så jo De hadde pengene.

— Tøis, sa jeg. Jeg har ingen penger.

Så gikk han over til politiet og sa ifra at han hadde sett mig telle pengene, og han var sikker på at jeg hadde dem.

— Ja, vi skal nok greie det, sa en spanser. —

— Ja, vors lurer dem ikke, sa en annen.

Så blev disse to spansere med over i fengslet og lusket bort til celledøren og kikket inn.

— Han sitter og teller nu igjen, sa den ene.

Så rev de fort døren op og kom inn.

Jeg sat likegyldig der og spurte bare hvad de vilde.

— Nu slipper du ikke unna, sa den ene

av spansene, for nu har tre av oss sett at du halte pengene. Så, op med dem — og det med det samme.

— Jeg har ingen penger, sa jeg.

Så var det til å undersøke igjen, høit og lavt — men intet fant de.

Da de skjønte at de ikke greide å finne pengene, kom den ene med et forslag.

— Hør her, sa han. Hvis du sier oss, hvor du har pengene, så skal du få beholde dem.

— Å nei, sa jeg — jeg hopper ikke på en slik pinne.

— Ja, men vi skal gi vårt æresord på det, sa den ene.

— De har intet æresord De mer enn jeg har, sa jeg.

— Men hvis de gir mig det skriftlig og jeg får sende det ut med én gang, så er det all right, sa jeg.

Dette gikk de med på.

— Dere forstår at hadde jeg ikke fått ordnet det på denne måten, så hadde de tatt pengene — og kanskje jeg hadde fått juling atpå til.

— Hvor var pengene, da vaktmesteren undersøkte dig? spurte den ene spanser.

— Jo, da lå pengene i lommen på vaktmesteren da, sa jeg.

— Når han gikk ut da?

— Da hadde jeg dem da, kan de skjonne.

— Når vi nu har undersøkt dig og intet finner — hvor er pengene da?

— Å, nu er de i lommen på dere nu!

De begynte å kjenne i lommene alle tre, og den ene drog lommeboken med pengene op av inderlommen.

— Det er det værste jeg har sett. — Hvordan greier du dette?

— Forretningshemmelighet, sa jeg.

— Ja, du kan få disse pengene når du slipper ut, sa den ene av dem. Inntil da beror de hos kassereren.

— Åkreit! sa jeg.

Så gikk de alle tre, men et øieblikk etter kommer de tilbake, aldeles rasende.

— Hvor blev pengene av? hylte de i kor.  
— Pengene har jeg her dem, svarte jeg  
og viste dem sedlene.  
— Ja men — jeg la dem jo i min inder-  
lomme, sa den ene.  
— Ja, det stemmer det, sa jeg — det  
var der jeg tok dem.  
— Du er den smarteste kar jeg har sett,

sa de — og nu kan du beholde  
du har vel fortjent det.  
— Kan jeg ikke få slippe ut  
jeg.  
— Nei, du er nok for farlig å  
Du får nok bli her. Og så fikk  
dommen, jeg nu soner.

\*



# Små historier fra Akershus.

En fange hvis opgave i fengslet var å vaske og holde brakker og trapper i orden, kom i diskusjon med en av betjentene om fangenes mentalitet.

For å bevise hvor lite opvakte enkelte av betjentene var, fortalte fangen følgende historie:

En mann gikk til lægen. Han led av en hjernesykdom. Lægen undersøkte ham og fant å måtte operere bort hjernen hans. Patienten fikk beskjed om å komme tilbake en måned etter for å få igjen sin hjerne. Der gikk både 1, 2 og 3 måneder, men mannen kom ikke tilbake.

En dag — lenge etter — møttes tilfeldigvis læge og patient på gaten.

— Men, herregud da, mann, sa lægen, har De ikke tenkt å hente hjernen Deres?

— Nei, svarte mannen, jeg behøver den ikke — jeg har fått jobb som betjent ved Akershus Landsfengsel.

\*

\*

Det hendte i direktør Smedals tid.

En fange skulde løslates om kort tid, men nektet å la sig snauklippe. Betjenten rapporterte til direktøren, og fangen blev innkalt.

— Nu, sa direktøren, De vil ikke klippes?

— Nei, svarte fangen. Jeg forlanger å bli løslatt med samme hårfasong som da jeg kom.

— Jaså, De — jaså, De. De vil løslates i samme forfatning som De kom? Men si mig en ting, kjære venn, all den lusen som blir medbragt hit, hvordan skulde jeg kunne skaffe den tilbake?

\*

\*

En fange skrev sig på til direktør Smedal for å beklage sig over ett eller annet. Hos direktøren fikk han ikke medhold, og i raseri skjeller han direktøren ut.

Blandt annet sier han: — Direktøren er en martyr.

— Jada, jada, svarer Smedal, det er jeg. Først en stund senere oppdager fangen at han i ophisselsen forvekslet ordene martyr og tyrann. Senere gikk ikke fangen til direktøren.

\*

\*

Endel fanger står ute i gårdsrummet og prater. Samtalen dreier sig om griseslakt, og så spør nr. 99 en av sine medfanger som sitter for drap:

— Du som er fra landet, du har vel slaktet mange griser?

— Nei, svarer den andre — jeg har bare slaktet én gris, og for det fikk jeg 15 år.

\*

\*

Fangen skal løslates og er i den anledning oppå hos direktøren for å si farvel.

— Ja, sier direktøren, nu ønsker jeg Dem alt godt, når De nu kommer ut i friheten. Jeg håper De vil kunne skaffe Dem noe å gjøre, og forhåpentlig er det vel siste gang vi to sees herinne.

— Jaså, sier fangen — skal direktøren slutte?

\*

\*

«Troskyldig» (opnavn på fange) går ute i gården og viser frem et egg han har gjemt siden påsken.

En av de andre fanger sier da til ham at han ikke tør kaste egget i veggen.

— Tør jeg ikke? sier «Troskyldig». Jeg skal vise dig at jeg tør. Derpå slengte han egget i veggen, så spruten stod rundt fangene.

En annen gang var det en fange som spurte ham hvor mange klokken var, og da vedkommende fange nevnte noget om at det var en filleklokke, blir «Troskyldig» rasende.

— Er det en filleklokke, sier han, så vil jeg ikke ha den, og så tok han en hammer og knuste hele klokken.

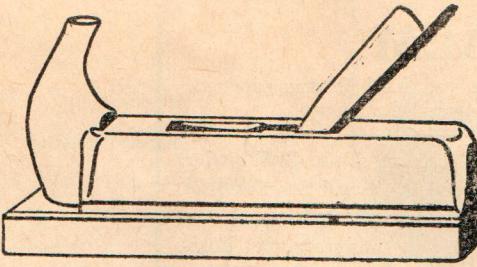
• •

## Takk!

Vi retter herved en takk til samtlige annonsører som har støttet vårt foretakende.

Likeledes retter vi en hjertelig takk til firmaet *Kristiania Kemigrafiske Anstalt*, ved herr *disponent Anderson*, som elskverdigst forærede oss omslagsklisjéen, og til firmaet *Sandberg & Co.* som gratis stilte trykkfarven til disposisjon.

Samtidig har flere av fangene bedt oss sende en takk til *Filadelfia blad- og traktatmisjon* for de vakre blomster fangene mottok i sommer.



## Snekkerverktøi.

Største utvalg i mekanisk verktøi.  
Forlang SPESIALKATALOGER

**INGWALD NIELSEN**  
TORVGATEN 4-6 - OSLO

Stort utvalg av  
NORSKE VARER  
i alle våre

23

spesialavdelinger.

CHRISTIANIA



GLASMAGASIN

H-A

THAU

**God Jul med  
MUSTADS MARGARIN**

O. MUSTAD & SØN

Kristiania  
Meieribolag's

hovedutsalg, Møllergaten 8,  
eller et av dets mange utsalg  
er den rette adresse når De  
skal ha noget riktig godt av  
MELK - FLØTE - KREM  
SMØR ELLER OST



STØRSTE UTVALG I  
BOKBINDERIARTIKLER  
MASKINER - VERKTØI

# OSCAR SKOTVEDT

KIRKEGT. 10, OSLO. CENTRALB. 23945

**A  
S ALM**

Kirkegaten 25 (like ved Karl Johans gate)  
Telefoner: 26029 — 23552

Møbel- og Portierestoffer. Imitert skinn, Bøffelhuder, Bolster, Strie. Stoppe materiell. Autokleshestoffer, Varetrekkstoffer, Bilknapper, Celluloid, Bilyresenninger. Markiseduk. Impregnerte og uimpregnerte duker til ryggsekker og presenninger. Filetartikler, Ullgarn, Bomullsgarn, Perlegarn. Gardinstoffer.



# Oversjøiske Tresorter og Finér

## Specialavdeling for :

KRYSSFINÉR - BORDRIGLER  
SKIEMNER SAMT FINESTE NORSK  
OG SVENSK FURU.  
BESTE SORT SNEKKERMATERIALER.

### **Utvalget hos :**

# JENS FRANG

Oslo - Telegram.adr.: Treimport  
Heimdalsgt. 4-6                      Telefon 81820

# USMØDRE

en ikke villede av misvisende reklame

Fredr. Hvedings Eddikessens

er den reneste eddik som overhodet kan fremstilles. Den er helt fri for eddik-ål og lignende urensligheter.

Fredr. Hvedings Eddikessens

er også billigst. En originalflaske gir 10 helfl. tafffeleddik til ca. 12 øre eller 5 helfl. sylteeddik til ca. 24 øre.

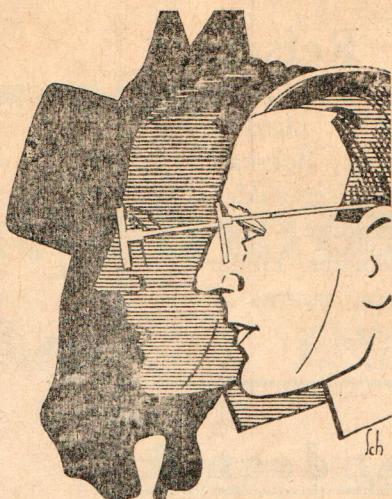
Fredr. Hvedings Eddikessens

fåes overalt kun i originaflasker. Aldri i løs vekt.

Forlang og bruk kun

## FREDR. HVEDINGS EDDIKESSENS

renete og billigste eddik.



-som å gå med skylapper

Skyggen av stangen på den gamle brillemodell har alltid virket litt irriterende på øjet. På den nye brillemodell sitter stangen festet i høide med øienbrynene og gir fritt syn også til sidene.

A. I. KROGH A/s

Prinsensgt. v. Atheneum

### NORSK KORRESPONDANCESKOLE

- Oslo -

er skolen som kommer hjem til hver især og gir utmerket skriftlig oplæring. Her kan en lære norsk og regning, fremmede sprog, tekniske fag fra motorlære og elektriske fag til bygningslære, tegning av mange slags fra snekker- og murer-tegning til ornamentlære og skissetegning (for reklame.) Her kan en få lære landbruk, havebruk og landbruksregnskap og alle handelsfag. — Skriv til skolen etter plan, så får De gratis planen og alle dens bilag, over 200 sider — godt lesestoff.



Ingen  
leverpostei  
er som:



LEVERPOSTEI

ÆLLESSLAGTERIET  
OSLO



Tørt på 4 timer!

For kvaliteten garanterer

**ALNA  
KVIK-LAK**  
ALNA CHEM. FABRIKER

## **Garver H. Refsum**

Gunnerusgt. 10, Oslo. Tlf. 12579 - 72400

1ma ekebarket fettlær, plattlær,  
bindsålelær og skinn. Bokskalv  
i alle farver. Skomakerartikler,  
nåtlinger og skosmørelse. Lær-  
plastikk skinn og remmer. Huder  
og skinn kjøpes og mottas til  
beredning.

## **M. Gulbrandsen & Nøsted Bruk AS**

anbefaler god og billig

### **T R E L A S T**

TELEFONER:  
80502 - 82934

ADRESSE:  
SØRENSEN, Oslo

## **Hammer & Lindstad**

- Oslo -

SILD  
TØRRFISK  
SALTFISK  
SALT

## **C. F. BONDE**

Nytorvet 6 Basar nr. 16-20  
Tlf. 72524 Privat tlf. 70511

Spesialforretning i hestekjøtt.

GODE VARER

BILLIGE PRISER

**KLÆR FOR ENHVER**

**FINNER  
DE HOS**

**Severin Jacobsen**

## **Alt i Bygningsartikler**

LINOLOEUM  
TAPETER  
KAMINER  
PEISER  
PARKETT-  
GULVER  
BESLAG

**THIIS & Co. AS**

vis à vis  
Vestbanen

**Til alt sportsskotøi,  
anvend såvel „Titania“  
sålelær som overlær.**

**HOVEDDEPOT FOR NORGE**

**L. A. SAND**

# Kjøtt og Flesk

En gros

## Akers Kjøbmænd A/S

Osterhausgt. 7, Oslo.

Etableret 1921.

Telefoner . . . . .	14662 - 12279
Kontoret . . . . .	15531
Disponenten privat . . . . .	73137

*Godt utvalg i kjøtt, pølsevarer og fiskepudding*

## Fisk og Vilt

Vil De sikre Dem

God saft, god eplemarmelade  
og godt syltetøi

kjøp da fra:

A/S Norsk Frugt-Companie av 1898



A/S Maltextraktfabrikken

„VACUUM”s rene maltextrakt

egner sig best til bakning av ekte maltkake

Tlf. 16329. STATSKONTROLLERT. Tlf. 16329.

**JOHAN GRÆSVIK**

KONVOLUTT- & POSEFABRIKK

TRYKKERI

JESS CARLENSGT. 4.

TELEFON 14908